

ЗВОНКО КАРАНОВИЋ

Уредништво Летописа: *Чини се да са развојем интјернетѡа и његовим ширењем постојаје уочљиво да се књижевност полако сели на сајбер просторе. Када је у иштњају проза, та селидба је довела је до настѡанка нових жанрова (тјвистер проза), нових начина писања (интерактивна проза) и чињања (хипертекст), као и до нових комбинација чињања и писања (фан-проза). Да ли ће у том прелазу/селидби у нове, виртуелне просторе поезија остати исѡа, или ће се, и у ком смеру, променити?*

Звонко Карановић: Суштински, ништа се неће променити. Поезија се није променила од Хомера, дакле последњих двадесет и осам векова, па неће ни с појавом нових технологија. Поезију напросто не дотичу технолошке револуције. Њене теме су љубав, смрт, пролазност, самоћа, све оно што знамо још од античког доба. Оно што ће се можда променити је то да ће савремени песници мотивисани лакоћом објављивања на интернету бити много слободнији у језичким и формалним експериментима, и што ће питања отуђености и нестабилних идентитета, теме које се већ намећу као неке од централних у 21. веку, вероватно бити обрађиване више него раније.

Моћли бисмо рећи да је модерна проза – пошрага за немоћном прозом. Сличан пош је имала и модерна поезија. Она је настјојала да ушотреби писнички материјал који до тада није постојао или кога поезија претходних времена није моћла да савлада и пошчини себи. Да ли савремена поезија има шансе да писнички савлада грађу коју јој пружа савремени свет (производе културне индустрије, доминацију финансијског сектора и Силицијумске долине, пош-

хуманизам и њосїдемократїју), или ће се сконценїрїсаїти на њо да оїева оно цїїо їраје?

Садашњост се непрестано мења, али оно што остаје исто је човек који трага за смислом свог постојања. Ратови, патња, похлепа, отуђење, сви они продукти доминације финансијског сектора и постдемократије, нису ништа ново у човековој историји. Све су то уједно и теме поезије, теме незаобилазне, „оне које трају”. Као и увек, основно питање је колико ће добре поезије остати иза свега.

Пицући свој њолемички њексї о њесничкој линији од Поа до Валерија, Т. С. Елиої је њредказао да линија њоезије коју одликује радикална њоеїтчка самосвесї, оличена у чїсїтој/аїсолуїтој њоезији, након Валерија „више не може да буде од какве корисїи будућим њесницима”. У сличном кључу могуће је њосїавиїи њиїање о корисїи од елиоїовске линије у њоезији. Да ли њоеїтчка самосвесї и їрадиција у елиоїовском смислу ње речи, јесу, још увек, од корисїи њосї-њосїмодерним њесницима?

Човек мора да познаје посао којим се бави, да има алат за тај посао и да непрестано усавшава технику. Поетичка самосвест и познавање традиције не само да су потребни него су и неопходни савременом песнику. Потребни су поуздани оријентир и светионици у данашњем узбурканом књижевном, штампаном и сајбер простору, где свакодневна страховита производња и прилив информација, узбрзање темпа живота, зачас преврну крхки песнички чамац или га насучу у плићак.

Један од лаїїмоїїива размицљања о њоезији јесїе смањивање броја чїїалаца, или бар чїїалаца цїїамїаних збирки њоезије. Шїа је разлог овом їренду и да ли он и на који начин њовраїно делује на сїварање њоезије?

Штампане збирке поезије скоро да су нестале из књижара. Читаоце поезије то ни најмање не дотиче. На мрежи имају обиље песничког материјала, од читавих опуса националних и светских класика до најновијих бројева књижевних магазина, па им одлазак у књижару није неопходан. Ако им је баш стало до штампаног примерка, добиће га од аутора на књижевној вечери. И ситуација у пољу поезије радикално се променила. Без обзира на непостојање тиража књига, дистрибуције, критичког одјека, хонорара, остварило се Миљковићево пророчанство да ће сви писати поезију. Читаоце то, такође, ни најмање не дотиче. Знају да их има мање од песника, знају да су угрожена врста.

Једна од најјачих метафора књижевности је одломак из Књиге о Јову у којој Јов каже: „О кад би се написале ријечи моје! кад би се ставиле у књигу! Писаљком звезденом и оловом на камену за вјечни спомен кад би се урезале!” Да ли савремени песник још увек тежи да исписује речи урезане у камен, или се мири са судбином да је оно што записује ближе писању зранчицом по песку?

Не размишљам о тим питањима док пишем. Концентрисан сам највише на језик, на налажење нових и свежих лирских слика, на креирање одређене атмосфере у песмама. Посебно ми је важна структура збирке. Трудим се да не поновим оно што сам раније радио, да сам себе не рециклирам.

ЗВОНКО КАРАНОВИЋ

БОГ МЕ ЈЕ ПОСЛАО ДА УЧИМ

Бог ме је послао да учим
и избежавам сваку дидактичност.
Нисам бирао полове.
Аранжирао сам излоге рибарница
и снајдерских салона.
Клечао у дворишту илегалне десиглерије.
Возио се на гондолама ојусиошених самојослуга.
Бог ме је послао да учим, будем пас и мачка,
дојиља и илејиља, субјекаџи и иредикаџи,
бубањ и бас.
У Кући излазећег сунца срео сам је
у ирајџи девџи немих девојака.
Разговарали смо о иицини
и иправилима кружења.
Пицица кукавица на иријумфалној кацији
све време држала је њену сирану.
Бог ме је послао да учим,
и кунем се, био сам сова над колевком.
Подџињили ходочасници у фармеркама
седели су у замраченој соби и иушили.
Ноћ је скривала ваџру под иазухом.
Смаразде расује по сиџи за иреџицање.